

LAPIN LIITTO

TARKASTUSLAUTAKUNNAN

ARVIOINTIKERTOMUS 2024

Maakuntavaltuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.

Sisällysluettelo

1.	Tarkastuslautakunnan toiminta	3
2.	Tarkastuslautakunnan valmistelu valtuustolle	3
3.	Lapin liiton tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet valtuustokaudella 2021–2025:	3
4.	Tarkastuslautakunnan työskentely ja tilintarkastus	4
5.	Painopistealueiden tarkastelu	5
6.	Tuloskehitys ja tase – Lapin liitto	5
7.	Henkilöstö	6
8.	Vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointia sekä muita havaintoja	6
9.	Muut huomiot 2024	7
10.	Tarkastuslautakunnan yhteenveto	7
11.	Arviointikertomuksen allekirjoitukset	7

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Hallinnon ja talouden tarkastamisesta noudatetaan, mitä siitä on säädetty kuntalaissa ja määrätty Lapin liiton tarkastussäännössä. Tarkastuslautakuntaan valitaan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja vähintään kolme jäsentä sekä jokaiselle jäsenelle henkilökohtainen varajäsen. Puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja ovat valtuutettuja.

Liiton toiminnan ulkoisesta valvonnasta vastaa tarkastuslautakunta yhdessä tilintarkastajan kanssa. Lautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja valmistelee valtuustolle hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat. *Arviointikertomuksessaan tarkastuslautakunta arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.*

2. Tarkastuslautakunnan valmistelu valtuustolle

Sen lisäksi mitä kuntalain 121 §:ssä säädetään, lautakunnan on

1. seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi,
2. huolehdittava siitä, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa, sekä
3. tehtävä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Lautakunta antaa valtuustolle tilintarkastuskertomuksen valtuustokäsittelyä *arvionsa valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta edellisenä vuonna.* Lautakunta esittää arvionsa myös tilintarkastuskertomuksessa tehdyistä muistutuksista sekä asianomaisten niistä antamista selityksistä ja liiton hallituksen lausunnosta. Lautakunta esittää valtuustolle ehdotuksen toimenpiteistä, joihin lautakunnan valmistelu ja tilintarkastuskertomus antavat aihetta.

3. Lapin liiton tarkastuslautakunnan jäsenet ja henkilökohtaiset varajäsenet valtuustokaudella 2021–2025:

Varsinainen jäsen:

Kaisu Huhtalo puheenjohtaja
Heli Trög, varapuheenjohtaja
Satu Honkonen
Pekka Hacklin
Anni Ahlakorpi
Tuomas Laitinen
Eero Tuokila

Varajäsen:

Sirkka Illikainen
Jani Moisio

Janne Hannola
Pirkko Kallaanvaara
Tarja Suopajarvi
Teemu Alatalo

4. Tarkastuslautakunnan työskentely ja tilintarkastus

Lapin liiton valtuusto on valinnut tarkastuslautakunnan esityksen mukaisesti Lapin liitto kuntayhtymän tilintarkastusyhteisöksi KPMG Oy Ab:n. Tilintarkastaja on raportoinut tarkastuslautakunnalle, maakuntajohtajalle sekä hallintojohtajalle havainnoistaan tilikauden yhteenvetoreportissa.

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2024 aikana 7 kertaa (2023: 6 kertaa) ja vuoden 2025 kevään aikana 3 kertaa. Lautakunta on käsitellyt vuoden 2024 kokouksissaan yhteensä 45 (2023: 42) asiakohtaa. Tarkastuslautakunnan työskentely tilikaudella on edennyt laaditun tarkastussuunnitelman mukaisesti.

Tilikauden arvioinnin painopistealueena tarkastuslautakunnalla on ollut *hanketoiminta ja työhyvinvoinnin edistäminen*.

Tarkastuslautakunnan lautakuntatyöskentely on tapahtunut kokousmenettelynä Lapin liiton toimitiloissa. Vuoden 2020 keväästä alkaen lautakunnan kokouksiin on ollut mahdollisuus osallistua myös etäyhteyksin.

Tarkastuslautakunnan kokouksissa on kuultu ajankohtaisista asioista muun muassa seuraavia viranhaltijoita:

- FEM-projektipäällikkö Riitta Mouhojoki, esittely FEM konferenssista
- Mehiläisen työterveyspsykologi Anna-Kaisa Jarkko, esittely Lapin liiton henkilöstötyytyväisyyskyselyn vastauksista
- Talouspäälikkö Leena Lehtopää, tilinpäätös 2023
- Hallintojohtaja Kirsi Pulkamo ajankohtaiskatsaus aiheista maakuntajohtajan vaali, talousarvio 2025, meneillään olevat kilpailutukset sekä Lapin liiton toimitilat.
- Maakuntajohtaja Mika Riipi ajankohtaiskatsaus
- Viestipäällikkö Jenni Lintula ajankohtaiskatsaus

Käsiteltäviä asiakirjoja ovat olleet muun muassa:

- Tilintarkastajan väliraportti tilikauden 2023 tarkastuksesta
- Tilintarkastajan raportti vuoden 2023 tarkastuksesta
- Tilintarkastuskertomus 2023
- Lapin Liiton tilinpäätös 2023
- Tilintarkastussuunnitelma 2024
- Lautakunnan jäsenille on lisäksi toimitettu valtuuston ja hallituksen kokouslistat- ja pöytäkirjat.

5. Painopistealueiden tarkastelu

Hanketoiminta ja työhyvinvoinnin edistäminen

Lapin TE24-koordinaatiohanke

Hanke on päättynyt, mutta sen vaikutuksia ja saavutuksia ei ole saatavilla. Tarkastuslautakunnan mielestä on tärkeää, että tulevaisuudessa päättyville hankkeille tehdään kattava vaikutusselvitys.

Käynnissä olevat hankkeet

Useita hankkeita on parhaillaan käynnissä ja niille on saatu rahoitusta EU:n kuntarahoituksesta.

On hyvä, että Lapissa toimii liitto, joka ajaa alueen yhteisiä etuja, tukee kuntia ja hakee rahoitusta.

6. Tuloskehitys ja tase – Lapin liitto

Ulkoinen tuloslaskelma ja tase (t€)	2024	2023
Toimintatuotot	5 731	6 461
Toimintakulut	-5 565	-6 262
TOIMINTAKATE	166	199
Rahoitustuotot ja -kulut	32	-0,053
VUOSIKATE	198	199
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	-1
Rahastojen muutos	-200	0
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	-2	198
Pysyvät vastaavat	422	422
Toimeksiantojen varat	17 126	23 006
Vaihtuvat vastaavat	2 507	2 769
VASTAAVAA	20 055	26 198
Oma pääoma	2 205	2 007
Toimeksiantojen pääomat	17 134	23 076
Vieras pääoma	717	1 115
VASTATTAVAA	20 055	26 198

Lapin liiton tilikauden tulos vuodelta 2024 oli vähän yli 2 tuhatta euroa alijäämäinen. Alijäämä aiheutui 200 tuhannen euron siirrosta kehittämisrahastoon. Vuonna 2023 tulos oli 198 tuhatta euroa ylijäämäinen.

Tilikauden alijäämän muodostumiseen keskeisesti vaikuttavia seikkoja olivat muun muassa lomapalkkavarauksen merkittävä pienentyminen edelliseen vuoteen verrattuna mikä vähensi palkkakustannuksia.

Lapin liiton toimintatuotot koostuvat pääasiassa hankkeisiin liittyvistä tuista ja avustuksista valtiolta ja EU:lta (1,5 milj. euroa) sekä jäsenkuntien maksuosuuksista (2,7 milj. euroa).

Lapin liiton toimintatuotot pienenivät vertailuvuodesta n. 730 tuhannella eurolla. Muutos selittyy pääasiassa saatujen avustusten ja tukien pienenemisellä.

Toimintatuotot ovat toteutuneet 2,9 milj. euroa talousarviota suurempina ja toimintakulut ylittivät talousarvion 2,6 milj. eurolla. Hankkeiden takia talousarviossa on haasteellista ennustaa tuottoja ja kuluja kovin tarkasti.

Yleis- / luottamusmieshallinnossa muut hallinnon alat ylittivät budjetin paitsi tarkastuslautakunta, jolta jäi ylijäämää vajaa 7 tuhatta euroa. Ylijäämä selittyy usealla hybridikokouksella.

Käyttötaloudessa säästöjä syntyi henkilöstökuluissa.

7. Henkilöstö

Vuoden 2024 lopussa Lapin liitossa työskenteli 57 henkilöä, joista 35 oli toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa ja 22 määräaikaisessa palvelussuhteessa. Sairauslomia vuonna 2024 oli yhteensä 96 kpl. Sairauslomien määrä väheni edellisvuodesta 7kpl sekä sairauspäivien lukumäärä nousi 377 päivästä 492 päivään. Alla on kuvattu sairauspoissaolojen kpl-kehitys vuosien 2014–2024 välillä.

Vuosi	Määrä
2024	96
2023	103
2022	118
2021	54
2020	80
2019	80
2018	86
2017	57
2016	59
2015	140
2014	143

Henkilöstökulut olivat noin 3,65 miljoonaa euroa, joka on noin 112 tuhatta euroa vähemmän kuin edellisvuonna. Palkkakustannuksia pienensivät kuntarahoituksella työskentelevien henkilöiden työskentely hankkeissa ja sen johdosta työajan osittainen kohdentuminen hankerahoitukseen. Eläköityneiden henkilöiden tehtäviä hoidettiin vuoden 2024 aikana osittain järjestelyin, mikä alensi palkkakustannuksia.

Työterveyshuollon kustannukset olivat noin 75 tuhatta euroa, joka on noin 15 tuhatta euroa enemmän kuin edellisvuonna. Työterveyskäynnit ovat kasvaneet ja suurimmat kasvut ovat terveydenhoitajan sekä yleislääkärillä käynneissä.

Koulutuskustannukset olivat noin 10 tuhatta euroa ja ne laskivat edellisvuodesta. Tyky- ja liikuntaetukulut laskivat myös edellisvuodesta.

Henkilöstön työterveyden kustannukset ovat nousseet, mutta henkilöstökertomuksessa ei selitetä nousun syitä. Esimerkiksi omalla ilmoituksella työntekijä saa olla viisi päivää sairauslomalla. Henkilöstön hyvinvoinnista huolehtiminen on ensiarvoisen tärkeää, vaikka henkilöstö vaikuttaakin olevan tyytyväinen.

Henkilöstön kuunteleminen ja sen tarpeisiin reagointi on avainasemassa – erityisen tärkeää on kuulla työntekijöitä "herkällä korvalla". Työnantajalla on vastuu turvallisesta ja terveellisestä työympäristöstä.

Henkilöstökertomuksen mukaan henkilöstö oli tyytyväinen työnantajaansa.

Riskitekijöiksi tarkastuslautakunta mainitsee kuitenkin henkilöstöresurssien vähäisyyden tarpeisiin nähden.

8. Vuoden 2023 arviointikertomuksen johdosta tehtyjen toimenpiteiden arviointia sekä muita havaintoja

Tarkastuslautakunta on perehtynyt edellisen vuoden arviointikertomuksen sisältöön ja toteaa sen pohjalta seuraavaa:

Tarkastuslautakunta toteaa, että tilinpäätöksen toimintakertomuksen visuaalinen ilme ja selkokieli on parantunut viime vuoteen nähden. Asiakirja kuvaa selkeämmin Lapin liiton toimintaa kuin aikaisempina vuosina.

9. Muut huomiot 2024

Sisäinen valvonta

Lapin liiton sisäisen tarkastuksen kohteena on ollut viraston hankinnat.

Sisäisen tarkastuksen yhteydessä 27.2.2025 sisäisen tarkastuksen tarkastuskertomuksessa havaittiin kehityskohteita organisaation hankintaohjeistuksissa.

Seuraavat pääkohdat nostettiin esille:

Ohjeiden hajanaisuus ja löydettävyyys:

Yleinen hankintaohje ja pienhankintaohje ovat tallennettuina liian moneen paikkaan, mikä vaikeuttaa henkilökunnan mahdollisuuksia löytää ohjeita.

Ohjeiden päivitystarpeet:

Yleinen hankintaohje on vanhentunut (laadittu vuonna 2007). EU on sittemmin päivittänyt hankintadirektiivin vuonna 2016, mikä tekee nykyisestä yleisestä hankintaohjeesta epäajantasaisen ja pätemättömän. Ohjeen päivittäminen on välttämätöntä.

Pienhankintaohje on päivitetty viimeksi vuonna 2020 ja se on alkujaan otettu käyttöön vuonna 2012. Ohjeen ajantasaisuus ja mahdolliset tarkennustarpeet on arvioitava.

Kehitystoimenpidesuositukset:

Nimetään hankintojen vastuhenkilö(-t), jotka vastaavat hankintatoiminnan koordinoinnista ja ohjeistusten ylläpidosta.

Laaditaan vuosittainen hankintasuunnitelma, jossa hankinnat kategorisoidaan ja priorisoidaan.

Kehitetään ja otetaan käyttöön hankintastrategia, joka toimii pitkäjänteisen hankintatoiminnan ohjausvälineenä.

Näillä toimenpiteillä voidaan vahvistaa ohjeistusten selkeyttä ja ajantasaisuutta sekä kehittää hankintatoimen suunnitelmallisuutta ja vaikuttavuutta.

Lisäksi pitäisi kiinnittää huomiota oikeuksiin yhteisiin sähköposteihin liittyen.

Varmistetaan, että hankinnat suoritetaan lainsäädännön mukaan.

Tarkastuslautakunta kysyy, onko Lapin liitossa ryhdytty sisäisessä tarkastuksessa esiin tulleiden seikkojen korjaustoimenpiteisiin?

Muut huomiot

Tarkastuslautakunta on kuulemisissa havainnut, että Lapin liiton kiinteistön myyntiaikeet eivät etene. Kun toiminnallinen paine myynnille on, ei siinä tulisi enää tarpeettomasti hidastella. Kiinteistön myynti ei ole osoittautunut helpoksi ja huomioiden yleinen taloustilanne ja kiinteistömarkkinoiden tämänhetkiset suhdanteet, on syytä myös varautua siihen, että myynnistä voi tulla Lapin liitolle tappiota. Tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä on aina arvioitava kiinteistön kirjanpitoarvon sekä todennäköisen myyntihinnan välistä mahdollista eroa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää omaan toimintaansa huomiota. Kokousten sihteerinä on toiminut tilintarkastajayhteisön tilintarkastaja. Toiminnallisesti olisi järkevämpää, mikäli sihteeri olisi Lapin Liiton sisällä toimiva virkahenkilö. Näin puheenjohtajalla olisi luonteva työpari organisaatiosta. Tilintarkastajalla tulee olla puhe- ja läsnäolo-oikeus tarkastuslautakunnan kokouksissa.

Tilinpäätökseen 31.12.2024 on jaksotettu kuluja, jotka perustuvat arvioon Pohjoiskalotin neuvoston kustannuspaikan 250 kustannuksista ajalta 1.1. – 31.3.2025.

Kustannukset on raportoitu osana Pohjoiskalotin Neuvoston vuoden 2024 toimintaa Pohjoismaiden ministerineuvostolta saatavaa rahoitusta varten. Vuodesta 2025 alkaen Pohjoiskalotin Neuvoston hallinnointi on siirtynyt pois Lapin Liitolta, eikä kuluvalle vuodelle ole myönnetty rahoitusta.

10. Tarkastuslautakunnan yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että kuten tilinpäätös ja toimintakertomus osoittavat, Lapin liiton toiminta on taloudellisessa ja toiminnallisessa mielessä ollut pääosin tuloksellista ja laadukasta. Tuloksista voi päätellä, että ammattitaitoinen henkilöstö on sitoutunut valtuuston asettamiin tavoitteisiin toiminnan päämäärien mukaisesti.

Toimintakertomus antoi aiempaa selkeämmän kuvan Lapin liiton toiminnasta.

Edelleen Lapin liiton merkittävyys kasvaa Suomen ja kansallisen rahoituksen saamiseksi oman maakunnan käyttöön tulevilla rahoituskaudella.

Lapin liitto on tarkastuslautakunnan arvion mukaan maakunnan edunvalvojana hoitanut hyvin tehtäväalueiden mukaiset tehtävät, sekä aktiivisesti ottanut kantaa maakunnalle tärkeisiin ajankohtaisiin edunvalvonta- ja kehittämisasioihin.

11. Arviointikertomuksen allekirjoitukset

Rovaniemellä 2. toukokuuta 2025

Kaisu Huhtalo, puheenjohtaja

Heli Trög, varapuheenjohtaja

Eero Tuokila, jäsen

Satu Honkonen, jäsen

Pekka Hacklin, jäsen

Pirkko Kallaanvaara, varajäsen

Tuomas Laitinen, jäsen